

Соціальні життєформи

Разом до високої мети. Бушбергхоф, сільськогосподарська спілка „Союз підтримки землеробства“

Виробництво зі збереженням та відновленням ресурсів і чесна торгівля від вирощування до збуту

Право голосу: як для члена банку, так і для громадянина демократії

Права робітників: вимоги Р.Штайнера, втілені в життя в цьому кооперативі з виробництва какао

Рада селян із біогосподарств, Кутч, Індія, партнер антропософської фармацевтичної компанії Wala

Бесіда з клієнтами в GLS Bank, перший соціально-екологічний кооперативний банк

Розробка командного проекту, Вільний університет Віттен-Хердеке

Соціальна активність

Соціальні питання для Р.Штайнера – не якась теоретична проблема, вони витікають із його власного досвіду. Тоді як після Першої світової війни розвалюються старі структури, Штайнер активно провадить ідею створення нового соціального порядку, і до нього приєднуються активні соратники. Він публікує звернення „До німецького народу й культурного світу“ та пише книгу „Основні пункти соціального питання“. „У цій праці ніяким чином не обумовлено теоретично: це повинно бути так чи так. Але тут закладаються імпульси для тих людських спільнот, котрі можуть зі свого спільного життя вибудувати соціально бажане.“ Найважливішим йому видається від'єднання політики від економіки та самоврядування духовного життя.

Економіка та праця

Завдання економічного життя Штайнер вбачає в тому, щоб задовольняти потреби людей. Це відбувається в процесі виробництва, обігу та споживання товарів. Виробники, торговельники та споживачі повинні вийти на прямі стосунки у взаємообміні одне з одним і об'єднатися в асоціації з чіткими й прозорими межами діяльності. Р.Штайнер по собі знає, наскільки це принизливо для людини, продавати свою робочу силу та не мати достатньо засобів до життя. Це пережиток рабства. В економічному житті товаром стає все, за що платять. Так само – і праця. Та рішення полягає не в розмірі заробітної плати. Штайнер не пропонує комуністичної єдиної платні або нічим не зумовленого базового прибутку. Той, хто трудиться, має отримувати в якості оплати праці частину прибутку від виробленого товару, яку погоджено в трудовому договорі. Так він буде продавати не свою працю, а її продукт.

Гроші Р.Штайнер розглядає в першу чергу як еквівалент товару. Позаяк виготовлений товар рано чи пізно буде спожито і гроші, викладені за нього, не зникають, то безглуздям є те, що грошова вартість утримується без будь-яких обмежень, та ще й гроші просто множаться без випуску відповідної до їх кількості продукції. Більше того, гроші мають цінність лише обмежений проміжок часу, як і товар, їм відповідний. Оцей процес „відмирання грошей“ має впорядковуватися свідомо та згідно із соціальними потребами, інакше знецінення грошей відбувається стихійно через інфляцію та економічні кризи.

Самоврядне вільне духовне життя

Кожна людина має особисті обдарування, з якими вона входить у соціальне життя. Вона повинна мати змогу якнайповніше їх формувати, всебічно розвивати і застосовувати. Здібності – це джерело ініціативної енергії, з якою кожен може творчо проявити себе в обраній професії, яка в усіх сферах життя веде до інновацій. І це є сфера духовного життя, на управління та змістовне формування якої не повинні впливати ні держава, ні економічне життя.

До вільного духовного життя відноситься перш за все вільна самоврядна система освіти. „Процесом виховання та навчання, з якого-бо й виростає все духовне життя, мають управляти ті, хто виховує й викладає. В таке управління втручання або чинити на нього тиск не повинно ніщо з того, що діє у державі чи в економіці.“

Політика та правове життя

Правове життя є, по суті, сферою політики. Завданнями останньої мають бути виключно законотворчість та чинення правосуддя. Для здоров'я суспільного ладу „виведення всієї економічної сфери за рамки політичної державності“ – це об'єктивна необхідність.

Кожна людина має основне право доступу до землі та на використання її у своїй діяльності для власних потреб. Земля не може бути товаром, адже вона не виробляється людською працею і не примножується. Товариства користувачів повинні самі за домовленістю регулювати розподіл, передачу та спадкоємність. Таким чином, земля перестає бути об'єктом спекуляцій.

Відкритість для майбутнього

Р.Штайнер вважає за потрібне, щоб кожне покоління, кожна соціальна спільнота могли створювати собі взаємини, в яких хочуть жити саме вони. Цьому перешкоджати не повинні ні політичне, ні економічне чи ідеологічне співвідношення владних сил – за будь-якої державної форми.

Незважаючи на величезні зусилля, Штайнеру та його соратникам на той час не вдалося дати прорватися ідеям здорового соціального устрою в Німеччині. Однак після Другої світової війни із цих імпульсів виникли успішні промислові підприємства, товариські банки, незалежні школи або сільськогосподарські об'єднання. Рух за відкрити демократію також походить звідси. Перед загрозою наростаючих глобальних криз ідеї Р.Штайнера стають по-новому злободенні.

Йоганес Мосман, співробітник Інституту соціальної тричленності, Берлін: „Економіка здавалася мені чудовиськом, я ніби вперся в глуху стіну. Завдяки Штайнеру я побачив перспективу в тому, щоб знайти своє місце в соціальному житті, не продаючи себе. Я зміг зберегти свої ідеали“

Акція „Сіяти майбутнє“ в сільськогосподарському об'єднанні „Хьольванген“

- Культура й освіта повинні бути вільними від політичного та економічного впливу
 - Соціальні відносини слід постійно вибудовувати заново
 - В господарчому процесі все стає товаром
- Робітники повинні отримувати оплату як частину прибутку від збуту продукції
 - Відокремлення політики від економіки є соціальною необхідністю
 - Земля не може бути товаром
 - Гроші – це еквівалент товару, спекуляція – соціальний абсурд
- Кожен повинен мати можливість брати участь у процесі соціальних формувань

Зображення:
Приватний університет Віттен-Хердеке - www.uni-wi-h.de
Ганспетер Вальтер - www.hanspeter-walter.de
Бушбергхоф - www.buschberghof.de
Фанні-Мін Бекер, M. International Resources Ltd. - www.fair-and-healthy.com
Елізабет Берінгер - www.elisabeth-beringer.de
Міхаель фон дер Лое - www.omnibus.org
Архів Рудольфа Штайнера - www.rudolf-steiner.com
Rapunzel Naturkost - www.rapunzel.de
TOB WALA Heilmittel - www.wala.de
GLS Bank - www.gls.de

Автор:
Елізабет Берінгер - www.elisabeth-beringer.de

Переклад у співпраці:
Ольга Галкіна, Одеса
Роберта Калінченко, Черкаси
Наталія Джієва-Хазельштайнер, Дніпропетровськ

Графічне вирішення:
Софія Хайден - www.sophia-heiden.de

Видавць:
Гілка Антропософського Товариства в Німеччині ім. Каспара Хаузера, м. Салем - www.rudolf-steiner-exhibition.org